Utbildningsinspektion i Bygdeskolorna i Töcksfors rektorsområde, grundskola F–6

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av rektorsområdet 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av utbildningsresultaten 3
Bedömning av verksamheten 5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen 8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bygdeskolorna i Töcksfors rektorsområde och besökt skolorna den 8 september - 7 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Bygdeskolorna i Töcksfors rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Bygdeskolorna i Töcksfors rektorsområde intervjuades rektorn, personal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna förskoleklass till årskurs 6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Bygdeskolorna i Töcksfors rektorsområde	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	60
Förskoleklass	19
Grundskola	112

Bygdeskolorna inom Töcksfors rektorsområde består av Holmedals skola, Böns skola och Stommens skola. I rektorsområdet ingår också Töcksfors skola. Skolorna ligger i det som tidigare kallades socknar relativt långt från närmsta huvudort som är Töcksfors. Varje skola består av förskoleklass och årskurs 1 till och med årskurs 6. Verksamheten är organiserad i åldersblandade grupper. Skolorna är små och har i regel endast två till tre grupper och som flest 60 elever. Skolorna är naturskönt belägna mitt i respektive by. Två av skolorna är över hundra år gamla och den tredje är byggd någon gång på sextiotalet. På varje skola finns matsal och serveringskök.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bygdeskolorna i Töcksfors och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolorna utbildning av god till godtagbar kvalité. Eleverna på bygdeskolorna bedöms få förutsättningar att nå målen. Eleverna på bygdeskolorna trivs och att de känner sig trygga. Stämningen är god och alla skolorna arbetar aktivt för att kränkande behandling inte skall förekomma. Enligt personal, ledning, föräldrar och elever är stämningen på de små skolorna den största fördelen med dem. Eleverna uppger att det sällan förekommer bråk och att det är roligt att gå till skolan.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- En fördjupad diskussion, om förskoleklassens arbetssätt och på vilket sätt förskoleklassens resultat ligger till grund för den fortsatta skolgången för barnen, behövs.
- Skolorna bör bättre analysera resultatet och finna metoder för bättre måluppfyllelse och därmed förbättra resultaten.
- Skolorna behöver utveckla den kontinuerliga återkopplingen till eleverna samt utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.
- Elevernas möjlighet till ansvar och inflytande bör öka.
- Elevernas kunskaper om skolans mål behöver förbättras.
- Skolans värdegrundsarbete behöver förbättras i enlighet med elevernas förslag.

- Skolans program mot mobbning behöver utvecklas så att det omfattar alla olika former av kränkningar och även innefatta åtgärder när vuxna kränker barn eller ungdomar. Programmet behöver även anpassas till den enskilda skolan så att elever och personal på skolorna kan påverka innehållet utifrån skolans egna förutsättningar.
- Skolan behöver formulera ordningsregler i samverkan.
- Skolan behöver utveckla de lokala arbetsplanerna och kursplanerna så de tydligare anknyter till nationella mål.
- Personalen behöver få tillfälle att diskutera den kunskapssyn som läroplan och kursplaner ger uttryck för.
- Lärare och elever tillsammans behöver diskutera hur utbildningen skall utvecklas så att eleverna kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.
- Personalens kunskaper om de lagar och förordningar som styr skolan behöver bli bättre.
- Skolans strategier för kompetensutveckling bör tydligare baseras på skolans utvecklingsbehov.
- Skolans elever behöver på ett mer effektivt sätt ha tillgång till referenslitteratur och annan litteratur.
- Skolorna behöver underlätta ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem i syfte att berika elevernas utveckling och lärande.
- Det pedagogiska arbetet på fritidshemmen behöver utvecklas.
- Rektorsorganisationen behöver bli tydligare.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elevens val, hem- och konsumentkunskap samt teknik erbjuds inte (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen, billaga 3 skollagen)
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklasserna i stort sett ges möjlighet till utveckling och lärande. Barnen går inte i skolorna varje dag och på någon av skolorna är förskoleklassen integrerad med förskolans femåringar. Verksamheten kan inte i alla stycken sägas ligga till grund för fortsatt skolgång. På någon av skolorna bedöms verksamheten snarare likna förskolans verksamhet. På en

annan av skolorna är samverkan mellan skolan och förskoleklassen mer utvecklad. Förskoleklasserna har arbetat med att konkretisera mål och innehåll och har under rubriken ”kunskaper” försökt bedöma kunskapsutvecklingen inom förskoleklasserna med varierat resultat. En fördjupad diskussion, om förskoleklassens arbetssätt och på vilket sätt förskoleklassens resultat ligger till grund för den fortsatta skolgången för barnen, behövs.

Eleverna på bygdeskolorna bedöms få förutsättningar att nå målen. Elevernas kunskapsutveckling, även i de tidigare årskurserna följs upp bland annat med hjälp av individuella utvecklingsplaner som bygger på att alla skolorna har lokala bearbetningar av kursplanerna. Dessa bearbetningar är av skiftande kvalité och framtagna för flera år sedan. Bearbetningarna används mer som en lista med olika stoffområden som skall gås igenom. Dessa listor saknar tydliga kopplingar till de mål eleverna förväntas nå i årskurs 5. Det är rektor och lärare som ansvarar för att de nationellt fastlagda målen används vid bedömningen av elevens kunskaper och som skolornas loka bearbetningar av de nationella målen är utformade är det tveksamt om kunskaperna i något annat ämne än svenska, matematik och engelska utvärderats. En systematisk dokumentering av elevernas resultat saknas förutom resultaten av de nationella proven i årskurs 5. Det gäller även de generella kunskapskvaliteter som skall eftersträvas. Personalen på skolorna kan visa på exempel att eleverna utvecklat sina förmågor att exempelvis samarbeta och ta ansvar men detta finns inte dokumenterat och diskuteras inte termer av resultat. Skolornas redovisning av kunskapsresultaten bör utvecklas.

Flertalet elever når målen men 20 procent av eleverna når inte godkänt resultat i de nationella proven i svenska. Motsvarande siffror för matematik och engelska är 12 procent respektive 8 procent. Enligt personalen vid bygdeskolorna diskuteras dock elevernas kunskapsutveckling och när elevens går över till årskurs 7 förs informationen vidare till mottagande skola. Vid ett flertal tillfällen har personalen då noterat att den bedömning som lärarna gjort vid den mottagande skolan inte stämmer överens med deras uppfattning. Elever som bygdeskolorna inte anser nått målen och har klara inlärningsproblem bedöms av mottagande skola klara de nationella målen. En förklaring till detta är att elevernas resultat inte bedöms i relation till de nationella målen utan istället bedöms eleverna utifrån skolorna lokal bedömingssystem. Skolorna bör bättre analysera resultatet och finna metoder för bättre måluppfyllelse och därmed förbättra resultaten.

Eleverna vid bydeskolorna har liten eller ingen kunskap om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Enligt både ledning, lärare och elever är det inte vanligt att dessa diskuteras. I något fall presenteras målen i början av skolåret och undantagsvis även under året men eleverna förstår inte kopplingen mellan målen och undervisningen som bedrivs.

Skolorna har inte på något systematiskt sätt gjort några bedömningar av elevernas möjlighet till ansvar och inflytande. Det spontana svaret från dem som intervjuats, elever, personal och ledning, är att eleverna har ett begränsat inflytande när det gäller skolarbetet däremot finns forum för elevinflytande på alla skolor där eleverna får möjlighet att arbeta i demokratiska former. Inflytande begränsas till den fysiska miljön, matfrågor samt inköp av diverse aktivitetsmaterial. Inflytandet i klassrummet begränsas till att eleverna ibland får bestämma när de skall göra vissa uppgifter samt att de ibland får välja aktivitet när ”betinget” är klart. Inspektörerna bedömer att elevinflytandet behöver utvecklas samt att

elevernas kunskaper om skolans mål behöver förbättras. En förutsättning för att eleverna skall kunna få ett verkligt inflytande är att de har kunskaper om skolans mål.

Inspektörernas uppfattning är att eleverna på bygdeskolorna trivs och att de känner sig trygga. Stämningen är god och alla skolorna arbetar aktivt för att kränkande behandling inte skall förekomma. Enligt personal, ledning, föräldrar och elever är stämningen på de små skolorna den största fördelen med dem. Eleverna uppger att det sällan förekommer bråk och att det är roligt att gå till skolan. Vid intervju med äldre elever framkommer det dock att det sociala trycket på de små skolorna kan vara hårt. En elev som har ett annat intresse än övriga på skolan kan få det svårt. Det framkommer också att starka ledare bland eleverna påverkar en liten skola mer än en stor. När den starke ledaren är en positiv kraft blir det bra men det finns även exempel på det motsatta. Både äldre elever som lämnat småskolorna och eleverna på de mindre skolorna tycker att bygdeskolorna bör göra mer för att kompensera att de är så små. Det finns exempel på gemensamma idrottsdagar och liknande men eleverna efterfrågar samverkan inom andra områden. Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet på bygdeskolorna är bra men kan utvecklas i linje med elevernas förslag. Skolornas storlek innebär att elevunderlaget är så litet att eleverna får begränsade möjligheter att socialiseras i en större grupp.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Enligt inspektörernas bedömning tar eleverna stort ansvar för sina skolor i den bemärkelsen att de på grund av skolornas storlek känner sig delaktiga i skolans vardagliga verksamhet. I undervisningen är det mer upp till den enskilde läraren om och hur eleverna får möjlighet att utveckla sin förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar för sin inlärning och sitt arbete i skolan. I skolornas dokumentation beskrivs elevernas möjlighet till ansvarstagande i termer som ansvar för hemuppgift, hålla reda på material osv. Intervjuer och observationer visar att eleverna inte har möjlighet till ansvartagande i ett vidare begrepp det vill säga att lärarna tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen och förbereder eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

Det är inspektörernas bedömning att det är stor skillnad mellan hur lärarna arbetar för att alla elever skall få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Inspektörerna ser få exempel på verkligt inflytande och ansvarstagande. Elevernas möjlighet till ansvar och inflytande behöver öka.

Stämningen är, som nämnt tidigare, familjär vilket medför att eleverna känner starkt att det är deras skola. Värdegrundsdiskussioner förekommer regelbundet, oftast som en naturlig del av det arbetsområde som eleverna arbetar med eller om något hänt som föranleder en diskussion. Vid dessa diskussioner ges också eleverna möjlighet att diskutera demokratifrågor och livsfrågor vilket utvecklar elevernas förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. I skolorna finns också olika former av så kallade kamratstödjare. Deras uppgift är att motverka kränkningar och de flesta av dem har fått utbildning i att hantera konflikter. Alla skolor arbetar medvetet med att förebygga kränkningar samt att där det ändå sker sätta in åtgärder. Skolorna i Årjäng har ett gemensamt program mot mobbning som heter *För vänskap mot mobbning*. Detta program behöver utvecklas så att det omfattar alla olika former av kränkningar och även innefatta åtgärder när vuxna kränker barn eller ungdomar. Programmet behöver även anpassas till den enskilda skolan så att elever och personal på skolorna kan påverka innehållet utifrån skolans egna förutsättningar.

I allmänhet har eleverna inte varit med och beslutat de regler som gäller på skolorna. I vissa fall har varje klass eller grupp gemensamt beslutat regler som gäller för klassen eller gruppen. Alla elever är dock medvetna om vilka regler som gäller och på någon av skolorna var nya regler ute på ”remiss” i klasserna. Alla skolorna behöver tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron på den egna skolan och samarbeta med hemmen och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete.

I övrigt fungerar samarbetet med föräldrarna enligt både föräldrar och personal mycket bra. Föräldrarna är mycket måna om skolornas fortlevnad och är därför mycket aktiva.

Personalen har, som beskrivits tidigare, bearbetat de nationella kursplanerna. Kopplingen till de nationella kursplanernas mål är, i dessa bearbetningar, vag och i övrigt används inte de nationella styrdokumenten som grund för skolornas planering. En av skolorna har mer än de övriga diskuterat läroplanens- och kursplanernas mål. Diskussionen har ännu inte konkretiserats i skolans arbetsplan men arbetet pågår.

Skolornas storlek gör att organisationen styrs av att elevantalet är så litet. Utifrån skolornas förutsättningar organiserar de undervisningen flexibelt. Förskoleklassen och årskurs 1 och 2 går inte alla dagar i skolan vilket innebär att dessa dagar organiseras övriga elever i mindre grupper. På flera av skolorna samordnas femåringarnas förskoletid med förskoleklassen vilket innebär att fem- och sexåringar har verksamhet ihop den mesta tiden. På någon av skolorna arbetar förskoleklassen tillsammans med årskurs 1 och 2 men verksamheten för förskoleklassen hamnar ofta vid sidan av skolans verksamhet trots den fysiska närheten. Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem i syfte att berika elevernas utveckling och lärande försvåras av organisationen.

Enligt skolornas dokumentation skall de i sin undervisning ta tillvara barnens hela förmåga, genom att använda en mångfald av metoder. Inspektörerna kan dock konstatera att undervisningen präglas av den uppräkning av stoff som finns i skolornas arbetsplaner vilket minskar utrymmet för diskussion kring stoff och innehåll. Enligt eleverna är det vanligt att undervisningen följer den lärobok som används. Enligt lärarna diskuteras arbetssätt och metoder alltför

sällan, det finns dock exempel på försök med ämnesövergripande undervisning men metoderna behöver utvecklas. Inspektörerna ser också flera exempel på att personalen arbetar med exempelvis bild, rörelse, form, drama i syfte att bredda undervisningen med utgångspunkt i elevernas förutsättningar. Lärarnas möjligheter till att öka utrymmet för olika kunskapsformer begränsas av den styrda formen. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. Skolornas storlek påverkar också möjligheten att fördela grupper utifrån ålder och mognad. I vissa fall kan gruppen bli alltför liten för att skolan skall kunna genomföra uppdelningen. Det innebär exempelvis att i en grupp med elever från årskurs 1 till årskurs 3 tar årskurs 1 så mycket tid att det kan bli svårt att hinna med årskurs 2 och 3.

När det gäller fritidshemmens uppgift att komplettera skolan pedagogisk verksamhet finns det inget uttalat mål. Fritidshemmens personal arbetar ofta även i klassen men endast i något fall har fritidspersonalen en uttalad uppgift att konkretisera och att praktiskt omsätta teoretiska resonemang till praktisk verksamhet. Inspektörerna bedömer att det pedagogiska arbetet på fritidshemmen varierar mellan skolorna samt att denna verksamhet behöver utvecklas.

För elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram tillsammans med eleven och föräldrarna. Om en elev behöver mer stöd än den enskilda skolan kan ge så kontaktas elevvården för vidare utredning. Skolorna har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. De flesta av skolorna har börjat använda individuella utvecklingsplaner, dessa skall gå hand i hand med en elevportfolio. Stöd ges i första hand av speciallärare och baseras på den utredning som finns i åtgärdsprogrammet. Flera lärare uttrycker behovet av specialpedagogisk kompetens.

Eleverna följs upp med hjälp av individuella utvecklingsplaner, diagnostiska prov samt nationella prov. Resultaten från diagnoser och prov är delar av den information föräldrar får vid de utvecklingssamtal som regelbundet hålls. Inför dessa samtal får elever och föräldrar svara på frågor om bland annat trivsel.

Några krav på skriftliga utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling finns inte. Flera lärare har börjat använda individuella utvecklingsplaner som ett sätt att beskriva kunskapsutvecklingen. Någon direkt återkoppling i klassrummet är enligt intervjuade elever mycket ovanligt. Vi de klassrumsbesök som inspektörerna besökte förekom det inte. Enligt lärarna så är detta ett utvecklingsområde. Enligt inspektörernas bedömning behöver skolorna utveckla den kontinuerliga återkopplingen till eleverna samt utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Skolorna har arbetsplaner. Dessa planer innehåller, förutom det som tidigare beskrivits, exempelvis beskrivning av skolans organisation, en del lokala mål, föräldrasamverkan m.m. Arbetsplanen innehåller däremot ingenting om hur skolan arbetar för att eleverna skall nå de nationella målen. Delar av arbetsplanerna är skrivna för många år sedan, planerna är mycket lika varandra och det finns inga tydliga kopplingar till de nationella målen. Förvaltningen har bestämt hur kvalitetsredovisningen skall se ut vilket innebär att den inte på något sätt anknyter till skolornas arbetsplaner. I kvalitetsredovisningen utvärderas ett fåtal punkter utifrån självvärderingsverktyget BRUK. Enligt inspektörernas bedöm-

ning lever inte kvalitetsredovisningen upp till förordningens krav i flera avseenden. Framför allt saknas en redogörelse för vilka åtgärder som skolan anser att de behöver vidta för att öka måluppfyllelsen. Detta innebär att skolans resultat inte följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och målen i den lokala arbetsplanen. Kvalitetsredovisningen används inte som ett verktyg att förbättra elevernas resultat, mer som en sorts redovisning till förvaltningen i ett antal frågor. Även som sådan är kvalitén bristfällig eftersom BRUK bygger på en självvärdering och inte avsett att användas som ett underlag för en kommuns kvalitetsredovisning.

Inspektörernas bedömning är att de arbetsplaner och kvalitetsredovisningar som finns inte motsvarar förordningarnas krav. Enligt personalen är syftet med att använda BRUK otydligt förmedlat. Personalen ser BRUK mer som ett diskussionsunderlag.

Bygdeskolorna tillhör Töcksfors rektorsområde vilket innebär att en av skolornas rektorer är även rektor för skolan i Töcksfors. Trots detta kan en skola med mycket få elever ändå ha upp till tre rektorer. Det beror på att förskoleklass och fritidshem har en rektor, årskurs 1 till 6 har en rektor och ev. särskoleelever har en rektor. Organisationen är tillfällig och under utredning. Enligt personalen på skolornas årskurser 1-6 har rektorn små möjligheter att ta ett övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Det råder en stor förståelse för rektorns begränsade möjligheter och eftersom lösningen är tillfällig förväntar sig ingen att rektorn skall ta nya initiativ.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Förskoleklasserna på bygdeskolorna slås, den mesta tiden, ihop med femårsverksamheten. Verksamheten för fem- och sexåringar pågår inte veckans alla dagar.

Bygdeskolorna deltar i försöksverksamheten med fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Att delta i försöket innebär att en skola i hög grad måste ha ett målorienterat arbetssätt som tar sin utgångspunkt i den enskilda elevens behov, förutsättningar och intressen samt ett arbetssätt som strävar efter helheter, bland annat genom ett ökat inslag av samverkan mellan de olika ämnen, det vill säga ämnesintegration.

Eleverna vid bygdeskolorna har inte tillgång till utbildning i samtliga ämnen. Eleverna i årskurserna 1-5 har inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap och teknik trots att det i kursplanerna för respektive ämne finns mål som eleverna i år 5 skall nå. Eleverna saknar också elevens val. På någon av skolorna har eleverna möjlighet att välja fördjupning i något ämne.

Vid bygdeskolorna är tillgången till behöriga lärare god. Vid skolorna finns mycket personal i förhållande till elever. Enligt skolornas egen statistik har en av skolorna 12,38 lärare per 100 elever (9,6 lärare per 100 elever enligt den na-

tionella statistiken) vilket är mycket över riksgenomsnittet 7,9 lärare per 100 elever. I dessa siffror ingår inte de fritidspedagoger och förskollärare som till viss del ingår i arbetet under skoldagen. Till detta kommer också ett antal assistenter och dessa får ansvara för delar av enskilda elevers undervisning. Däremot saknas specialpedagogisk kompetens, något som personalen på skolorna efterfrågar.

Kommunen har enligt skollagen ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna. Inspektörerna ser vid skolan exempel på där bestämmelserna inte följs. En bidragande orsak till detta kan vara att personalen inte har tillräckliga kunskaper, vilket kommunen enligt skollagen skall se till.

Vid skolorna finns inte skolbibliotek även om de i vissa fall samlat skolans litteratur i ett rum. Detta beror naturligtvis på att skolorna är små men det leder till att eleverna inte på effektivt sätt har tillgång till olika referenslitteraturer samt annan litteratur.

Enligt kommunens skolplan skall kompetensutveckling innefatta social- och allmänkompetens, erfarenhetsbaserad utveckling, där reflektion är ett viktigt verktyg, samt ämnesfördjupning/ämnesbreddning och varje arbetslag skall ansvara för att det finns en kompetensutvecklingsplan. Inspektörerna kan konstatera att några sådana planer inte finns. Däremot anordnar kommunen central kompetensutvecklingsdagar och inför dessa dagar samlas önskemål om utbildning in. Enligt personalen på bygdeskolorna kopplas inte utbildningsinsatserna till skolornas behov av utveckling. Utöver den central anordnade utbildningen kan lärare själva föreslå utbildning och inom rimliga gränser får de möjlighet att gå föreslagna utbildningar. Personalen tycker att kommunen i allmänhet är generös men efterfrågar kompetensutvecklingsplaner som utgår från skolans behov av utveckling.

Datum	Ort
2006-02-28	Göteborg

Kjell Ahlgren

Erik Bergeå